

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.13.14.04

**Inventaris van de archief van de
Opperbevelhebber van het Leger,
1830-1839; Chef van de Generale Staf
van het Leger, 1830-1839;
Commandant van het Hoofdkwartier
van het Leger, Luitenant-Kolonel
Hoyel, 1829-1839**

Versie: 18-09-2023

J. Steur

Nationaal Archief, Den Haag 1930

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	14
De verwerving van het archief.....	15
Inhoud en structuur van het archief.....	16
Inhoud.....	16
Verwant materiaal.....	17
Beschikbaarheid van kopieën.....	17
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	19
I. Agenda's.....	19
II. Minuten.....	21
III. Ingekomen brieven.....	23
IV. Niet geagendeerde minuten.....	27
V. Dagorders.....	28
VI. Niet geagendeerde ingekomen stukken.....	30
VII. Voorposten.....	32
VIII. Verloven.....	34
IX. Diverse delen.....	37
X. Geheime dienst La E.....	38
XI. Krijgsraad.....	40
XII. AANHANGSEL I: Archief van de chef van de generale staf van het leger, 1830-1839.....	43
XIII. AANHANGSEL II: Archief van de commandant van het hoofd kwartier van het leger, majoor, daarna luitenant-kolonel Hoyel, 1829-1839.....	45
XIV. AANHANGSEL III, 1830-1832.....	47

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Opperbevelhebber van het Leger

Archiefbloknummer:

D27049

Omvang:

340 inventarisnummer(s); 20,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normalegeschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Opperbevelhebber van het Leger

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van de Opperbevelhebber van het Leger bevat agenda's van uitgaande en ingekomen brieven, minuten van uitgaande brieven en ingekomen brieven van de Opperbevelhebber van het Leger en van de Directeur-generaal van Oorlog. Daarnaast bevat het archief niet geagendeerde brieven en ingekomen stukken, stukken betreffende de dagorders, verloven en voorposten, diverse stukken betreffende deserteurs, verzoekschriften en verleende toestemming van reizen, stukken betreffende de geheime dienst La E en stukken betreffende de krijgsraad.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Opperbevelhebber van het Leger, nummer toegang 2.13.14.04, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Veldtochten / Opperbevelhebber Leger, 2.13.14.04, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Nadat 25 augustus 1830 Brussel in opstand gekomen was, bepaalde de Koning bij besluit van 28 augustus 1830 no. 57, dat de Prins van Oranje en Prins Frederik zich onverwijld naar Antwerpen en vervolgens ook, zo nodig, naar Brussel zouden begeven, om de rust in de Zuidelijke Nederlanden te herstellen, "verleenende Wij te dien einde aan elk hunner zoodanige magt en gezag, tot overleg met en het geven van bevelen aan alle militaire en burgerlijke autoriteiten, als Wij zelve tegenwoordig zijnde, zouden kunnen uitoefenen, zullende zij van hunne bevinding en verrigtingen aan Ons regelmatig verslag doen."

Terwijl in de volgende dagen de Kroonprins meer een politieke rol vervulde, werd zijn broeder de eigenlijke bevelhebber over de troepen, die men toen nog "mobiel leger (korps)" noemde. 17 september 1830 (La. Q 32bis) stelde de Koning een instructie voor Prins Frederik vast (aanwezig in diens particulier archief, dat door zijn erfgenamen in bruikleen is afgestaan aan het Krijgsgeschiedkundig archief van de generale staf), waarbij deze werd gemachtigd, om "zodra het hem genoegzaam zal blijken, dat (zoals thans wezenlijk reeds het geval schijnt te zijn) de wens der goede Burgerij van Brussel, of wel nieuwe tooneelen van brandstichting en plundering of wel de geheele miskenning van het wettig gezag in gezegde stad aanleiding geven om de troupes derwaarts te rigten, eene in allen opzichte voldoende sterkte daarhenen te zenden of aan te voeren Indien er eenigen tegenstand wordt gevreesd, zullen de meest geschikte maatregelen dienen genomen te worden, ten einde de stad met zee weinig mogelijke bloedstorting en beschadiging, doch op eene vaste en beslissende wijze, te bemagtigen". Men weet hoe deze voorgenomen "sterke" bezetting van Brussel in de september dagen jammerlijk mislukte. Weldra riep de Koning op 5 oktober bij proclamatie no. 86 het trouw gebleven Noorden "te wapen", waarmee de oorlogstoestand intrad. Bij dagorder no. 5 van 18 oktober 1830 werd aan het leger bekend gemaakt, dat de Koning de Admiraal en kolonel-generaal van de verschillende wapenen van de landmacht, Prins Frederik, tevens opperbevelhebber van het leger, naar de Haag had geroepen en dat deze het "tijdelijke opperkommando van het leger" had opgedragen aan de luitenant-generaal Chassé en "het meer bijzonder bevel" aan de luitenant-generaal Cort-Heyligers. 17 oktober 1830 nl. had Prins Frederik in het hoofdkwartier te Antwerpen bij artikel 1 van de "Instructie voor de luitenant-generaal Baron Chassé" (aanwezig in het archief van de bevelhebber van het 4e Groot Militair Commando) en eveneens in artikel 1 van de instructie voor de luitenant-generaal

Cort-Heyligers, commanderende de 1e divisie infanterie (in afschrift aanwezig in het archief van de Staatssecretarie, Exh. 21 oktober 1830, La. H 40 Geheim), bepaald: "De luitenant-generaal Baron Chassé, bevelvoerende generaal in het 4de groot militair kommando, zal van heden de 17 oktober af aan het

opperbevel voeren over de mobiele troepen, welke thans zich onder dat van de Admiraal en kolonel-generaal bevinden en waarvan het meer bijzonder bevel aan de luitenant-generaal Cort-Heyligers wordt opgedragen."

Verder bepaalde artikel 7 van de instructie voor Cort-Heyligers: "Van het oogenblik af aan, dat alle tot deszelfs bezetting bestemde troepen binnen Antwerpen of in deszelfs voorsteden en naaste ommestreken zullen binnen gerukt, opgeplaats en tot de verdediging van Antwerpen uitsluitend bestemd zijn, houden deze op onder de bevelen van de luitenant-generaal Cort-Heyligers te staan en gaan geheel over onder de onmiddellijke bevelen van de luitenant-generaal Chassé".

Artikel 8: "Van bovengenoemd tijdstip af te rekenen, houdt intussen ook het opperbevel van de luitenant-generaal Chassé, over de luitenant-generaal Cort-Heyligers en van de onder deze zijne bevelen blijvende troepen op en zal laatstgenoemde luitenant-generaal dus een geheel op zichzelf staande bevel over de overige blijvende mobiele troepen voeren De luitenant-generaal Cort-Heyligers zal ophouden onder deszelfs opperbevel te staan."

Artikel 9: "Gedurende de tijd, dat de luitenant-generaal Cort-Heyligers zich met de mobiele troepen onder het opperbevel van de luitenant-generaal Chassé bevindt, zal laatstgenoemde hem en aan de onder zijne bevelen staande troepen omtrent de dienst en de door dezelve te verrigtene mouvementen alle zoodanige bevelen geven, als hij zal nodig achten; doch zal de eerstgenoemde voor alles, wat de dagelijkschen dienst betreft in zooverre bij geene hoogere bevelen daarvoor ontvangt, verantwoordelijk zijn en hem is dus de behandeling van de volgens omstandigheden dadelijk te nemen maatregelen opgedragen. Hij zal van alles, wat van eenig belang is, verslag doen aan de het opperbevel voerenden luitenant-generaal en voor zooverre tijd en omstandigheden zulks mogten gedogen zonder in het minst iets in de waagschaal te stellen, geene buitengewone maatregelen nemen of verandering in de positie van de troepen doen, zonder alvorens de goedkeuring van denzelfden generaal daarop te hebben ingewonnen."

Artikel 13: "De majoor Nepveu fungerende chef van de staf en verdere aan het Hoofdkwartier van de Admiraal en kolonel-generaal geattacheerde officieren met uitzondering van de onmiddellijk bij zijn persoon behorende officieren, zullen in afwachting van nadere bevelen in hunne respectieve functiën en betrekkingen aan de luitenant-generaal Chassé als belast met het opperbevel, worden toegezegd, doch bij het overgaan van dit opperbevel in handen van de luitenant-generaal Cort-Heyligers, aan laatstgenoemden als zoodanig zijn toegevoegd en dezen volgen."

Nog bepaalde artikel 11: "De permanente krijgsraad en de daarmede in verband staande behandeling van zaken, zal insgelijks eerst aan de zorg van de luitenant-generaal Chassé opgedragen wezen en vervolgens op het bovenvermelde tijdstip tot de attributen van de luitenant-generaal Cort-Heyligers behooren."

Reeds 24 oktober 1830 werd bij dagorder no. 7 door luitenant-generaal Chassé, opperbevelhebber van het mobiele leger, bekend gemaakt dat, aangezien Cort-Heyligers verlangd heeft het onmiddellijk commando over de troepen van het mobiele leger over te geven, de opperbevelhebber Chassé het onmiddellijk commando over de troepen van het mobiele leger aan zich getrokken heeft en het tijdelijk heeft opgedragen aan Zijne Doorluchtige Hoogheid de generaal-majoor Hertog van Saxen-Weimar.

Dagorder no. 8 van 26 oktober 1830 maakte bekend, "dat Z.M. goedgevonden heeft het bevel over de troepen van het mobiele leger op te dragen aan luitenant-generaal Van Geen, die heden dit commando op zich genomen heeft". Deze bekendmaking van majoor Nepveu, chef van de staf, wordt aangevuld door het afschrift van de instructie voor de luitenant-generaal Van Geen van 20 oktober 1830 no. 30, La. N 41 (berustende in het archief van de Staatssecretarie bij Exh. 26 oktober 1830, La. N 41 Geheim). Als vervolg op het mondeling bevel van de Admiraal en kolonel-generaal om dadelijk naar Antwerpen te gaan, moet Van Geen dadelijk beginnen - "na met luitenant-generaal Chassé als belast met het opperbevel over de mobiele troepen en insgelijks het oppercommando binnen Antwerpen voerende" - met bij de infanterie, in Antwerpen en omstreken gestationeerd, de militairen uit Zuid-Nederland in afzonderlijke corpsen bijeen te brengen. Tevens moet Van Geen "dadelijk of zodra deze werkzaamheden zulks enigszins zullen gedogen, het meer onmiddellijk bevel over de mobiele troepen" van Cort-Heyligers overnemen, welke aangeschreven wordt, "hetzelve aan U over te geven en tevens aan u terug te laten de Instructie, hem door de Admiraal en kolonel-generaal onder dagteekening van de 17 oktober gegeven, welke aan U, voor zooveel de omstandigheden zulks zullen permitteeren en nadere bevelen daarin geene verandering brengen, tot leidraad zal dienen. Als uitbreiding op de instructie van 17 oktober aan Cort-Heyligers diene, dat de Koning verlangt, dat U.H. E.G., als het oogenblik daar zal wezen, op hetwelk U zal hebben opgehouden onder het opperbevel van Chassé te staan, met de mobiele troepen, in Uwe operatiën steeds mede tot hoofddoel neme of houde het zooveel mogelijk in rust houden of tegen incursiën dekken van de geheele provincie Noord-Brabant" ¹.

Luitenant-generaal Van Geen bleef van 26 oktober 1830 tot 22 maart 1831, behoudens tijdelijke vervanging door de generaal-majoor de Hertog van Saxen-Weimar, opperbevelhebber van het mobiele leger. Bij Koninklijk Besluit van 22 maart 1831 no. 19, werden nl. de volgende bepalingen getroffen, aangezien Prins Frederik, de Admiraal en kolonel-generaal van alle wapenen van de landmacht, het opperbevel van het mobiele leger wederom op zich ging nemen:

1 5 Januari 1831, no. 64, wijst de Directeur-generaal van Oorlog er den Koning op, dat Van Geen sinds geruime tijd het opperbevel over het mobiele leger voert - "zonder in het genot te hebben kunnen worden gesteld van de indemniteiten, aan de functie van Generaal en Chef verbonden, aangezien uit hoofde tot dat genot, eene formeele benoeming als zoodanig van "Uwe Majesteit wordt vereischt".- Daarin wordt voorzien door het K.B. van 6 Januari 1831, no. 58 en 21 October 1831, no. 3. -Zie voor Van Geen: Van der Aa, Biographisch Woordenboek V, 18.

Artikel 1 Het wapen van de Infanterie van het mobiele leger zal verdeeld worden in drie divisies, elk samengesteld uit twee brigades.

Artikel 2 Tot commandant van de 1e divisie wordt benoemd luitenant-generaal Van Geen, de tweede zal worden gecommandeerd door de inmiddels tot luitenant-generaal bevorderden Hertog van Saxen-Weimar en de derde door luitenant-generaal Meijer.

Artikel 4 De cavalerie van het leger zal, onder het opperbevel van luitenant-generaal Trip, gecommandeerd worden door de generaals-majoor Post en Boreel. generaal-majoor Trip, directeur van het departement van de Grootmeester van de Artillerie en kolonel Van Hooff, adjudant van de Prins van Oranje en chef van de Algemene Directie van de Genie, zullen zich in het hoofdkwartier van de Admiraal en kolonel-generaal bevinden en met het opperbevel van de dienst van de artillerie en genie belast wezen. generaal-majoor Reuther wordt belast met de directie van de administratieve dienst van het mobiele leger.

Artikel 5 De functies van chef van de generale staf bij het leger te velde ² zullen worden waargenomen door de luitenant-generaal Baron De Constant Rebecque, chef van de generale staf van de landmacht ³.

Artikel 6 De verdere indeling van het leger zal gebeuren door de Opperbevelhebber.

Bij Koninklijk Besluit van 22 maart 1831 no. 20, werd het opperbevel van de troepen geregeld, die niet tot het mobiele leger behoorden. Bij artikel 1 werd het opperbevel van de troepen in Zeeland, daaronder wel speciaal begrepen die, welke in het 4de en 5de district dier provincie gestationeerd waren, opgedragen aan de luitenant-generaal De Kock. Hij zal zijn hoofdkwartier voorlopig te Middelburg vestigen. De oppercommandant van Vlissingen zal onder de onmiddellijke bevelen van genoemden luitenant-generaal ressorteren, zolang niet de gemelde vesting door de vijand is ingesloten, terwijl de provinciale commandant van Zeeland alsmede onder zijn orders zal staan. Bij artikel 2 werd aan luitenant-generaal Cort-Heyligers het opperbevel over de troepen opgedragen, die eerlang in en bij Nijmegen verzameld zouden worden. Hij zal zijn hoofdkwartier voorlopig te Antwerpen vestigen. De oppercommandanten van Nijmegen en Grave staan voorlopig onder hem, zolang die vestingen niet door de vijand zijn ingesloten, terwijl de provinciale commandanten en al de troepen, welke zich op het grondgebied van de aan hen toevertrouwde gewesten bevinden, mede onder zijn orders zullen staan.

Ten slotte werd bij het Koninklijk Besluit van 22 maart 1831 no. 21, benoemd tot luitenant-kolonel van de infanterie de majoor van de generale staf, C. Nepveu.

2 Hier is voor het eerst sprake van het "leger te velde", pas in Mei verdringt deze benaming voorgoed die van "mobiele leger".

3 Zie voor het leven van Jean Victor baron de Constant Rebecque: Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek, III, 251 e.v.

Prins Frederik heeft voor de tweede maal het opperbevel over het leger gevoerd van 22 maart tot 29 juli 1831 Toen de (tiendaagse) veldtocht tegen België zou beginnen, bepaalde de Koning bij Koninklijk Besluit van 29 juli 1831 no. 8:

Artikel 1 "Onze beminde Zoon, de Prins van Oranje, zal het OpperKommando over Onze Krijgsmagt aanvaarden en zich, onverwijld, aan het hoofd van het Leger stellen."

Artikel 2 "Onze beminde tweede zoon, Prins Frederik van de Nederlanden, Admiraal van de Vloot en kolonel-generaal van de verschillende wapenen van de Landmagt, die, tot dusverre, het voormelde opperbevel heeft gevoerd, zal de Prins van Oranje, in het waarnemen van Deszelfs Kommando en van alles wat in het belang van Onze dienst en van de Staat zijn kan, behulpzaam wezen. Blijvende hij daarbij tevens, voor zooverre zulks met de bestaande omstandigheden is overeen te brengen, bij voortduring belast met de functiën, welke uit Zijne betrekking als Admiraal en kolonel-generaal voort vloeyen"

De Directeur-generaal van Oorlog De Eerens had bij Kabinetsbrief La. Y13 van 28 juli de Koning de volgende redactie voorgesteld:

"Onze beminde Zoon de Prins van Oranje, generaal en Inspecteur-generaal van alle wapenen, mitsgaders kolonel-generaal van de Schutterijen, wordt benoemd tot opperbevelhebber van al de troepen, uitmakende de onderscheiden Legerkorpsen, thans onder de onmiddellijke bevelen staande, zo van Onzen beminden tweeden Zoon Prins Frederik van de Nederlanden, Admiraal en kolonel-generaal, als van de luitenanten-generaals Cort-Heyligers en De Cock."

Het blijkt uit zijn schrijven, dat de Koning er over dacht de nieuwe Opperbevelhebber een instructie mede te geven. De Eerens achtte dit voorlopig overbodig: "Immers zal Z.K.H. zich, door deze benoeming, in dezelfde positie omtrent andere militaire en civiele autoriteiten bevinden, als ieder ander opperbevelhebber eener armée en zullen dus ook voor Hoogstdenzelve van kracht zijn de sedert lang bestaande reglementen, waarbij onder anderen ook de betrekking tussen de Kommandeerenden generaal van een Leger en de bevelhebbers in vestingen zijn bepaald. Deze opperkommandanten en kommandanten, moeten steeds voor de veiligheid en het behoud van de aan hen toevertrouwde sterkten verantwoordelijk blijven en kunnen uit dien hoofde ook slechts alleen communicatief met de opperbevelhebber des Legers te werk gaan en het disponeeren over troepen, tot de bezetting hunner vestingen behorende, kan dus ook niet anders dan met hunnen toestemming en op hunne verantwoordelijkheid geschieden, uit welken hoofde ik gemeend heb wel te doen, in de bewoording van het besluit, de magt van Z.K.H. de Prins van Oranje uitsluitend tot het bevel over de troepen te velde te bepalen."

Den 30sten juli 1831, Litt. U23 zeer geheim, antwoordde hem de Secretaris van Staat, De Mey van Streefkerk, dat de Koning de redactie van Prins Frederik had aanvaard, die "alléén in de vorm van Uw ontwerp is afwijkende. Z.M. houdt U.H.Ed.G. gevolgelyk voor gemachtigd, aan de luitenant-generaal Cort-Heijligers en De Kock te doen, dat ook die Legerkorpsen, welke tot dusverre onder hunne onmiddellijke bevelen hebben gestaan, door dat besluit onder het opperkommando van Z.K.H. de Prins van Oranje overgaan".

Bij besluit van 6 augustus 1831 no. 8, machtigde de Koning de Prins-Opperbevelhebber, om krachtens artikel 261 van de rechtspleging bij de landmacht, of voor een bepaalden tijd of bij herhaling, krijgswaden te velde bij zijn hoofdkwartier te benoemen. De Prins van Oranje kon dezelfde volmacht geven aan de commandanten van de divisies en verdere afdelingen van het leger, alleen echter om recht te spreken wegens misdaden als vermeld in de 7den titel, artikel 172 e.v. van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande en behoudens de overige rechtsmacht van de bestaande krijgswaad te velde. Verder mocht de Prins auditeursmilitair bij die krijgswaden instellen en mocht hij daarvoor zaakkundige officieren uitkiezen, indien geen gegradueerden beschikbaar waren. De Prins heeft zijn bevoegdheid gebruikt door de commandanten van de drie divisies en dien van de reserve-divisie, de opperbevelhebber van de troepen in Zeeland en de opperbevelhebber van de cavalerie uit te nodigen, om zodanige krijgswaden te benoemen en hem een voordracht te doen voor de benoeming van auditeurs-militair.

Om nader in de militaire rechtspraak te voorzien bepaalde het Koninklijk Besluit van 31 augustus 1831 no. 5, ter aanvulling van de artikelen 279 en 294 van de Rechtspleging bij de Landmacht:

"Wanneer een bevelhebber van het leger te velde (of die van een werkelijk berende of belegerde stad) bezwaar maakt het bij de wet gevorderde fiat executie op een door de Krijgswaad gewezen vonnis te verleenen en de krijgswaad het vonnis niet wil herzien, kan die bevelhebber de executie van het vonnis schorsen en het de Koning voorleggen, waarna deze de bevelhebber kan gelasten het fiat executie te verleenen of wel het geval aan de rechtspraak van het Hoog Militair Gerechtshof kan onderwerpen."

Bij de behandeling van vonnissen van de Krijgswaad werd de Prins-Opperbevelhebber voorgelicht door de Staatsraad prof. mr. C.J. van Assen, daarna door Jhr. mr. P.J. Elout, commies van Staat ⁴.

Na het einde van de Tiendaagse Veldtocht verhief de Koning de Opperbevelhebber van het leger tot de rang van Veldmaarschalk bij besluit van 31 augustus 1831 no. 112. Behoudens tijdelijke vervanging door de Admiraal en kolonel-generaal Prins Frederik, heeft de Prins-Veldmaarschalk het opperbevel van het leger te velde gevoerd tot 15 juli 1839 Toen na het eindverdrag met België het leger te velde op vredessterkte werd gebracht, moest ook de positie van de Prins van Oranje herzien worden, te meer omdat de Kroonprins als opperbevelhebber van het leger bijna acht jaren lang formeel

4 F. de Bas: Prins Frederik der Nederlanden en zijn tijd, IV (I), 874-875.

de ondergeschikte geweest was van zijn jongeren broer, Prins Frederik, als kolonel-generaal belast met de opperdirectie van het departement van Oorlog (sinds 1 januari 1930 was Prins Frederik kolonel-generaal van de verschillende wapenen van de landmacht). Vandaar dat bij Koninklijk Besluit van 6 juli 1839 no. 43, met ingang van 15 juli de Prins van Oranje, "Veldmaarschalk en OpperKommandant van het leger", belast werd met de opperdirectie van het departement van Oorlog, benevens met het onmiddellijk toezicht over de Algemene Directie van de Genie, gelijk die tot nu toe aan Prins Frederik als kolonel-generaal van de verschillende wapenen van de landmacht waren opgedragen.

Bij Koninklijk Besluit van 6 juli 1839 no. 44, werd dan ook aan de Prins Frederik eervol ontslag uit laatstgemelde betrekking verleend, eveneens werd hij ontheven van de opperdirectie van Oorlog en het onmiddellijk toezicht van de Genie en werd hij weder benoemd tot generaal van de Artillerie en Grootmeester van dat wapen.

Ten slotte bepaalde artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 11 juli 1839 no. 96: "Het Leger te velde wordt met de 15e dezer geheel ontbonden."

15 juli 1839 aanvaardde de Prins-Veldmaarschalk dan ook het oppercommando over de op vredessterkte gebracht krijgsmacht, dat verbonden was met de opperdirectie van het departement van Oorlog.

Inmiddels was bij Koninklijk Besluit van 9 augustus 1837 no. 7, de luitenant-generaal baron De Constant Rebecque eervol ontslagen als chef van de generale staf en chef van de generale staf van het leger te velde. Tevens werd toen de waarneming van de functie van chef van de generale staf van het leger te velde opgedragen aan de kolonel bij de generale staf C. Nepveu. Toen nu het leger te velde ontbonden zou worden, zond het departement van Oorlog hem de aanschrijving van 9 juli 1839 no. 1, met het verzoek om de archieven, welke onder hem berustten en die "dat leger, zoowel als de dienst van de generale staf" aangingen, na 15 juli aan het departement van Oorlog in te zenden, ten einde ze aldaar voorlopig te deponeren. Hieraan is voldaan; het archief van de Opperbevelhebber is bij de "Charters" gedeponneerd en werd later met deze in het "Archieflokaal Kalvermarkt" ondergebracht, terwijl het werd opgenomen in de z.g. verzameling Van Thielen ⁵ onder no. 38. Ten onrechte spreekt lijst 38 van "de archieven van de chef van de generale staf van het leger te velde"; de geagendeerde archivalia zijn in hoofdzaak die van de Opperbevelhebber, wat intussen niet belet dat een aantal stukken, geadresseerd aan de chef van de generale staf, bij de nummering in zijn archief zijn opgenomen, zoals trouwens bij de administratie van de meeste ambtenaren, die ondergeschikten hebben, het geval zal zijn.

5 Zie voor het ontstaan van deze verzameling: Verslagen 1929, blz. 38.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Men kan dan ook volstaan met het archief te beschrijven als te zijn gevormd door de Opperbevelhebber en in een aanhangsel op te nemen de niet door de administratie van de Opperbevelhebber geagendeerde stukken, die ingekomen zijn bij de chef van de generale staf, evenals de minuten van uitgaande brieven van dezen functionaris, die niet passen in de reeks minuten van de Opperbevelhebber. De archivalia van de chef van de generale staf onder te brengen in een afdeling van het archief van de Opperbevelhebber, leek minder gewenst, omdat men dan in één archief zou verenigen: 1 de brieven en rapporten, door de Chef van de generale staf aan de Opperbevelhebber bij diens afwezigheid gezonden, 2 de minuten van genoemde stukken.

Het is trouwens niet volkomen zeker, of de archivalia van de chef van de generale staf tegelijk met die van de Opperbevelhebber naar het departement van Oorlog zijn opgezonden. De laatste zijn spoedig na de oprichting van het Krijgsgeschiedkundig archief van de generale staf door het departement van Oorlog bij dat archief gedeponneerd. Toen nu in 1921 de archieven van het departement tot 1844 werden overgenomen door het Algemeen Rijksarchief, viel ook de verzameling Van Thielen daaronder.

De stukken, vermeld o.a. op lijst 38, werden evenwel door het Algemeen Rijksarchief in bewaring gelaten op het Krijgsgeschiedkundig archief, maar toen dit in 1928 ging verhuizen, kwamen de stukken van lijst 38 e.a. op het Algemeen Rijksarchief. Terwijl nu het archief van de Opperbevelhebber bij het Krijgsgeschiedkundig archief berustte, ontving dit in 1903, uit de nalatenschap van luitenant-generaal C. Nepveu, de weldra Minister van Oorlog geworden chef van de generale staf van het leger te velde, een verzameling minuutrapporten betreffende de tiendaagse veldtocht enz. in bruikleen ⁶. Niet onmogelijk is het, dat deze bestond uit de stukken, die hierachter in het aanhangsel I staan beschreven.

De stukken betreffende kriegsraadzaken zijn in 1839 niet bij het departement van Oorlog ingezonden. Zij komen dan ook niet voor op lijst 38 van het archief van de Opperbevelhebber van Van Thielen en op het Krijgsgeschiedkundig archief is dit hoofdbestanddeel gescheiden gehouden. Een van de portefeuilles draagt het opschrift "rel. Exh. 18 juni 1844 no. 9". De agenda van het verbaal van Oorlog van dien datum vermeldt, dat 12 juni de referendaris bij de Raad van State, Mackay, "al de tot het archief van de voormaligen opperbevelhebber van het Leger te velde behoord hebbende stukken, betreffende kriegsraadzaken" inzond (baron Mackay was in 1839 commies van staat bij de Prins van Oranje).

Deze brief is vernietigd; de index vermeldt bij 21 juni 1844, 11B: "de baron Mackay, Referendaris bij de Raad van State, ontvangt berigt, van de op Zijner Majesteits last door hem aan het departement van Oorlog ingezonden archieven van het voormalig leger te velde betrekkelijk Krijgsraadszaken." Op

⁶ Nasproingen en studiën op het gebied der Nederlandsche Krijgsgeschiedenis, Negende jaarverslag, blz. 26.

bevel des Konings is dus dit deel van de vroeger door hem als Opperbevelhebber gevormde archieven bij het departement van Oorlog ingezonden. Hoe het departement daarmee heeft gehandeld, blijkt niet.

Andere archivalia heeft de voormalige Opperbevelhebber ook als Koning onder zich gehouden. Van Thielen vermeldt nl. in een aanhangsel van lijst 38, dat de daar genoemde stukken (dagorders, rapporten en stukken betreffende de inspectie) op 3 november 1857 door het departement van Oorlog zijn overgenomen van de Commissie van beheer van de nalatenschap van Z.M. Koning Willem II, welke stukken 24 december 1857 "in het archief van het Leger te velde (zijn) opgelegd". Aangezien het niet meer na te gaan was, welke stukken daarmee bedoeld werden, zijn thans alle ingekomen stukken, die niet geagendeerd waren, tot een chronologische reeks te zamen gevoegd. Men mag toch wel aannemen, dat de niet geagendeerde stukken, die niet uit de nalatenschap van de Koning afkomstig zijn, toch onder hem persoonlijk berust zullen hebben, toen hij nog Opperbevelhebber was.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is bij Koninklijk Besluit of ministeriële beschikking overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Aangezien het archief van de Commissie van beheer van de nalatenschap van Z.M. Koning Willem II, dat zich op het Koninklijk Huisarchief bevindt, moeilijk toegankelijk is, kan men ook slechts gissen, hoe het te verklaren is, dat een aantal stukken, gericht aan de Prins van Oranje, al dan niet in zijn kwaliteit van Opperbevelhebber aanwezig zijn in het geheim archief van het Kabinet des Koning, in een dossier, getiteld "Stukken betr. de Politieke gebeurtenissen 1830-1841" (waarbij een niet gedateerde "Omschrijving van stukken nopens de gebeurtenissen tussen 1830-1841") en ook voorkomen in dat deel van het archief van het Kabinet des Koning, in de inventaris van 1913⁷ vermeld onder de "Papieren, afkomstig van de Prins van Oranje, later Koning Willem II", nos. 435-436. Aangezien de stukken, behorende tot het archief des Koning, niet dan na machtiging van de Algemene Rijksarchivaris te raadplegen zijn, was het niet mogelijk, om de hier genoemde brieven en stukken, gericht aan de Opperbevelhebber, waarbij zich o. a. bevindt de akte van overgave van Leuven op 12 augustus 1831, gevolgd door de wapenstilstand van dien dag, daaruit te lichten en bij het archief van de Opperbevelhebber te voegen, omdat zodoende zijn gehele archief slechts met machtiging van de Algemene Rijksarchivaris zou kunnen geraadpleegd worden. Wel zijn omgekeerd enkele stukken, gevonden tussen die van lijst 38 van Van Thielen, welke gericht waren aan de Prins van Oranje, toen hij nog geen, of niet langer Opperbevelhebber was, gevoegd tussen die van de nos. 435 en 436 van het archief van het Kabinet des Koning.

De sterktestaten zijn voor een deel afkomstig uit no. 48a van Van Thielen. Thans zijn alle sterktestaten, het leger te velde betreffende, chronologisch tot één verzameling geordend, ongeacht de geleidebrieven, voor zover aanwezig, die b.v. in 1831 eerst gericht waren aan de Prins van Oranje als kolonel-generaal van de schutterij en daarna als Opperbevelhebber. Het was nl. niet uit te maken, tot welk archief elke sterktestaat behoorde.

Aanhangsel II beschrijft het archief van de commandant van het hoofdkwartier van het leger te velde. Genoemde functie werd bekleed door majoor J. Hoyel. De omschrijving van lijst 38 van Van Thielen is niet zo duidelijk, dat daaruit blijkt, of dat nummer ook deze stukken omvat.

Ten slotte bevat aanhangsel III een aantal verspreide stukken, gericht aan verschillende personen, die werden aangetroffen tussen de archivalia van de Opperbevelhebber. Zij maken niet de indruk verdwaalde bijlagen van de bij hem ingekomen stukken te zijn, waarom zij dan ook apart zijn gehouden.
J. Steur

7 Verslagen 1913, bijlage IX, Archief van het Kabinet des Koning en de er mede vermengde archieven, door W.G. Ross.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. AGENDA'S.

- 1-9** Agenda's van uitgaande brieven van de Opperbevelhebber van het leger.
1830-1839 9 delen.
- 1** 1830 sep. 09 - dec. 31 nos. 1-1061.
De nos. 972-1000 zijn op een verkeerde plaats ingebonden.
- 2** 1831 nos. 1-2359.
- 3** 1832 jan. 01 - 07 juni, nos. A 1-A 1233.
- 4** 1832 juni 07 - 31 dec., nos. A 1234-A 2714.
- 5** 1833 jan. 1 - 30 juni, nos. A 1-A 1524.
De nummering springt van 54 naar 70.
- 6** 1833 juli 1-dec. 31 nos. A 1524-A 3287.
- 7** 1834 nos. A 1-A 2726.
- 8** 1835 nos. A 1-A 1604, 1836 nos. A 1-A 1534, 1837 nos. A 1-A 1249.
- 9** 1838 nos. A 1-A 1423, 1839, nos. A 1-A 1307.
- 10-16** Agenda's van brieven, verzonden aan de Directeur-generaal van Oorlog.
1831-1839 7 delen.
- 10** 1831 nos. C 1-C 289.
- 11** 1832 jan. 1 - 15 juni, nos. C 1-C 309.
- 12** 1832 juni 16 - 31 dec., nos. C 310-C 761.
- 13** 1833 nos. C 1-C 877.
- 14** 1834 nos. C 1-C 651.
- 15** 1835 nos. C 1-C 500, 1836 nos. C 1-C 424, 1837 nos. C 1-C 347.
- 16** 1838 nos. 1-287, 1839 nos. 1-173.
- 17-26** Agenda's van ingekomen brieven.
1830-1839 10 delen.
- 17** 1830 van c. 8 sep. af, nos. 1-988.
- 18** 1831 nos. 1-2438.
De nummering springt van 1240 op 1441
- 19** 1832 nos. B 1-B 1154.
- 20** 1832 nos. B 1155-B 2912.
- 21** 1833 nos. B 1-B 1447.
- 22** 1833 nos. B 1448-B 3312.
- 23** 1834 nos. B 1-B 2949.
- 24** 1834 nos. B 2949-B 3798.
- 25** 1835 nos. 1-3527, 1836 nos. 1-2555, 1837 nos. 1-2415.
- 26** 1838 nos. 1-2351, 1839 nos. 1-1799.

De nos. van 1710 af zijn op een losse katern geschreven.

27-34

Agenda van brieven, ingekomen van de Directeur-generaal van Oorlog.

1831-1839

8 delen.

27 1831 nos. 1-282.

28 1831 nos. 283-466.

29 1832 nos. C 1-C 370.

30 1832 nos. C 371-C 957.

31 1833 nos. C 1-C 1263.

32 1834 nos. C 1-C 1069.

33 1835 nos. 1-897, 1836 nos. 1-803, 1837 nos. 1-654.

34 1838 nos. 1-620, 1839 nos. 1-312.

II. MINUTEN.**35-63**

Minuten van uitgaande brieven van de Opperbevelhebber van het leger.

1830 sep. 9 - 14 juli 1839

29 pakken.

35 1830 sep. 09 - 08 okt., nos. 1-246.

Aan de voorzijde gemerkt: Generale staf, 1-246; aan de achterzijde: U 1-U 246 -De nos. 121, 142 en 143 ontbreken, ook in de agenda.

36 1830 okt. 09 - 30 dec., nos. 247-1061.

Aan de voorzijde gemerkt: Mobiele leger (te velde), nos. 247-1061; aan de achterzijde U 247-U 1061 -No. 333 dubbel; de nos. 401 en 1059 ontbreken, no. 802 in "Geheime Dienst". Zie no. 242 van dezen inventaris.

37 1831 jan. 01 - 30 apr.

De nummering is aldus:

A (of A1) van 1-287; B van 288-297; A (of A111) van 298-843. De nos. 185, 192, 198, 394, 453, 455, 457, 467, 493, 523, 527, 531, 545, 547, 549, 551, 553 en 778 ontbreken.

38 1831 mei 01 - 31 aug., nos. A 844-A 1577.

De volgende nos. ontbreken: 857, 977, 1156, 1341-1354, 1367-1369, 1372-1375, 1377-1380, 1385-1386, 1388-1390, 1399-1402, 1404, 1407, 1410-1414, 1418-1419, 1421-1423, 1427-1435, 1437-1441, 1444-1449, 1451-1460, 1462-1464, 1474-1477, 1479-1484, 1519 en 1530 (dit laatste ook op de agenda).

39 1831 sep. 01 - 31 dec., nos. A 1578-A 2359.

De nos. 1710, 1792, 2003, 2252 en 2352 ontbreken.

40 1832 jan. 01 - 31 mrt, nos. A 1-A 695.

De nos. 47-48, 484 en 542 ontbreken.

41 1832 apr. 01 - 30 juni, nos. A 696-A 1419.

De nos. 848, 942, 1092, 1195, 1329, 1361 en 1417 ontbreken. No. 1122 komt op 5 verschillende data voor (omzendbrieven betreffende het metalen kruis).

42 1832 juli 01 - 30 sep., nos. A 1420-A 2179.

De nos. 1885 en 2143 ontbreken.

43 1832 okt. 01 - 31 dec., nos. A 2180-A 2714.

De nos. 2186, 2199, 2278, 2284, 2454, 2468, 2517, 2646 en 2655 ontbreken.

44 1833 jan. 01 - 31 mrt., nos. A 1-A 665.

De volgende nos. ontbreken: 55-69 (ook in de agenda), 108, 229-230, 241, 248, 286, 454 en 568

45 1833 apr. 01 - 30 juni, nos. A 666-A 1523.

De nos. 729, 908, 1075, 1116, 1327 en 1429 ontbreken.

46 1833 juli 01 - 30 sep., nos. A 1524-A 2465.

De nos. 1675, 1973, 2296, 2305, 2306, 2322, 2326, 2398-2399 en 2405 ontbreken.

47 1833 okt. 01 - 31 dec., nos. A 2466-A 3287.

De nos. 2534, 2562, 2738, 2748, 2797, 2949, 2984 en 3047 ontbreken.

48 1834 jan. 01 - 31 mrt., nos. A 1-A 822.

De nos. 119, 187, 381, 384, 430 en 678 ontbreken.

49 1834 apr. 01 - 30 juni, nos. A 823-A 1555.

De nos. 1284 en 1293 ontbreken.

- 50** 1834 juli 01 - 30 sep., nos. A 1556-A 2147.
De nos. 1565, 1582, 1644, 1648, 1751, 1867, 1902, 1960, 2050 en 2144 ontbreken.
- 51** 1834 okt. 01 - 31 dec., nos. A 2148-A 2726.
De nos. 2303, 2326, 2400, 2525, 2555 en 2584 ontbreken.
- 52** 1835 jan. 01 - 30 apr., nos. A 1-A 533.
De nos. 60 en 165 ontbreken.
- 53** 1835 mei 01 - 31 aug., nos. A 534-A 1132.
De nos. 738, 929, 966, 1074 en 1112 ontbreken.
- 54** 1835 sep. 01 - 31 dec., nos. A 1133-A 1604.
De nos. 1282, 1283 en 1410 ontbreken.
- 55** 1836 jan. 01 - 30 apr., nos. A 1-A 434.
De nos. 117, 125 en 394 ontbreken.
- 56** 1836 mei 01 - 31 aug., nos. A 435-A 1038.
De nos. 487, 552, 792, 828, 843, 886 en 928 ontbreken.
- 57** 1836 sep. 01 - 31 dec., nos. A 1039-A 1534.
De nos. 1091, 1106, 1116, 1253, 1271, 1398, 1412, 1420 en 1483 ontbreken. Enige ingekomen stukken zijn vastgehecht aan de minuut van antwoord.
- 58** 1837 jan. 01 - 30 juni, nos. A 2-A 650.
De nos. 95, 101, 104, 519 en 629 ontbreken.
- 59** 1837 juli 01 - 31 dec., nos. A 651-A 01249
De nos. 666, 698, 702, 703, 726 en 784 ontbreken.
- 60** 1838 jan. 01 - 30 juni, nos. A 1-A 747.
De nos. 149 en 622 ontbreken.
- 61** 1838 juli 01 - 31 dec., nos. A 748-A 1423.
De nos. 845, 1153 en 01 4ont 02 breken.
- 62** 1839 jan. 02 - 31 mrt., nos. A 1-A 690.
De nos. 254, 281, 375, 379, 406, 425-426 ontbreken.
- 63** 1839 apr. 01 - 14 juli, nos. A 691-A 1307.
De nos. 710, 739, 820, 908 en 1257 ontbreken.

64-72

Minuten van uitgaande brieven van de Opperbevelhebber van het leger aan de Directeur-generaal van Oorlog.
1831-1839

9 pakken.

- 64** 1831, nos. C 1-C 289.
De nos. 59 en 228 ontbreken.
- 65** 1832, nos. C 1-C 761.
De nos. 307 (ook op de agenda), 330, 584-585 en 727 ontbreken.
- 66** 1833, nos. C 1-C 877.
De nos. 46, 98, 106, 219, 391, 698, 797, 856, 872-876 ontbreken.
- 67** 1834, nos. C 1-C 651.
De nos. 28, 75, 336, 531 en 584 ontbreken.
- 68** 1835, nos. C 1-C 500.
De nos. 128, 132, 437 en 466 ontbreken.
- 69** 1836, nos. C 1-C 424.
De nos. 55, 122, 276, 304, 344 en 386 ontbreken.
- 70** 1837, nos. C 2-C 347.
No. 340 ontbreekt.
- 71** 1838, nos. C 1-C 287.
De nos. 2, 21, 93 en 116 ontbreken; bij no. 8 is een afschrift.
- 72** 1839, nos. C 1-C 173.
De nos. 79, 137-138, 144 en 164 ontbreken.

III. INGEKOMEN BRIEVEN.

- 73-130** Brieven, ingekomen bij de Opperbevelhebber.
1830-1839 58 pakken.
- 73** 1830 sep. 08 - 30 nov., nos. O 1-O 583 .
Tussen O 188 en O 189 de nos. O I-O V. De nos. 406, 502-503, 569 en 579 ontbreken. De brieven, ingekomen van de Directeur-generaal van Oorlog, vormen nog geen afzonderlijke reeks. Voor de bijlagen wordt op de stukken zelf verwezen naar portefeuille A (zie no. 180 van dezen inventaris), waarvan de nos. niet steeds kloppen met de datum van ontvangst.
- 74** 1830 dec., nos. O 584-O 988.
No. 987 ontbreekt.
- 75** 1831 jan. - 15 feb., nos. B (of B1) 1-B 329.
De nos. 58, 162 en 282 ontbreken.
- 76** 1831 feb. 16 - 31 mrt., nos. B 330-B 649.
No. 384 ontbreekt.
- 77** 1831 apr. 01-juni 30, nos. B 650-B 1104.
De nos. 777, 878-887 ontbreken ook op de (agenda); no. 1088 ontbreekt. No. 806 verwijst naar een niet teruggevonden register voor de ammunities. De nos. 761, 762 en 763 staan ingeschreven als te zijn ingekomen van De Constant Rebecque als minuut, met verwijzing naar de uitgaande stukken.
- 78** 1831 juli 01 - 30 sep., nos. B 1105-B 1922.
De nos. 1241-1440 ontbreken ook op de agenda; no. 1792 moet volgens de agenda berusten in de "portefeuille van Z.K.H.L.X.", die niet is teruggevonden.
- 79** 1831 okt. 01 - 31 dec., nos. B 1923-B 2438.
De nos. 2111, 2211 en 2286 ontbreken; no. 2138 berust bij de geheime stukken; no. 2418 dubbel.
- 80** 1832 jan. - feb., nos. B 1-B 431.
- 81** 1832 mrt. - apr., nos. B 432-B 895.
No. 636 ontbreekt; no. 667 dubbel.
- 82** 1832 mei - juni, nos. B 896-B 1329.
No. 1147 ontbreekt.
- 83** 1832 juli - aug., nos. B 1330-B 1817.
De nos. 1444, 1469, 1710 en 1793 ontbreken.
- 84** 1832 sep. - okt., nos. B 1818-B 2390.
B 2126 is tevens minuutbrief 1316 van 1833 juni 15
- 85** 1832 nov. - dec., nos. B 2391-B 2912.
De nos. 2421, 2429, 2533, 2629 en 2651 ontbreken; de nos. 2557 en 2848 dubbel.
- 86** 1833 jan. - feb., nos. B 1-B 431.
No. 193 ontbreekt.
- 87** 1833 mrt. - mei, 10, nos. B 432-B 969.
De nos. 723-733, 770-779 ontbreken, ook op de agenda. De nos. 780, 910 en 923 ontbreken. De nos. 533, 745 en 789 dubbel.
- 88** 1833 mei 11 - juni, nos. B 970-B 1447.
De nos. 1194 en 1373 ontbreken; no. 1295 dubbel.
- 89** 1833 juli - 15 aug., nos. B 1448-B 1922.
De nos. 1488 en 1489 dubbel.
- 90** 1833 aug. 16 - sep., nos. B 1923-B 2371.
De nos. 2065 en 2139 ontbreken.

-
- 91** 1833 okt. - 14 nov., nos. B 2372-B 2859.
De nos. 2602, 2681 en 2794 ontbreken; no. 2544 dubbel.
- 92** 1833 nov. 15 - 31 dec., nos. B 2860-B 3312.
No. 3295 ontbreekt.
- 93** 1834 jan. - 14 feb., nos. B 1-B 469.
De nos. 2, 146 en 412 ontbreken.
- 94** 1834 feb. 15 - mrt., nos. B 470-B 919.
De nos. 659, 665 en 828 ontbreken.
- 95** 1834 apr., nos. B 920-B 1214.
No. 993 ontbreekt.
- 96** 1834 mei, nos. B 1215-B 1545.
No. 1395 ontbreekt.
- 97** 1834 juni, nos. B 1546-B 1879.
Nos. 1654 en 1880 ontbreken.
- 98** 1834 juli, nos. B 1881-B 2233.
No. 2103 ontbreekt.
- 99** 1834 aug., nos. B 2234-B 2567.
No. 2401 ontbreekt.
- 100** 1834 sep., nos. B 2568-B 2869.
- 101** 1834 okt., nos. B 2870-B 3189.
No. 3105 ontbreekt.
- 102** 1834 nov., nos. B 3190-B 3462.
No. 3256 ontbreekt.
- 103** 1834 dec., nos. B 3463-B 3798.
- 104** 1835 jan., nos. B 1-B 253.
- 105** 1835 feb., nos. B 254-B 493.
- 106** 1835 mrt. - apr., nos. B 494-B 954.
De nos. 510-513 ontbreken, evenzo 516, 532 en 758
- 107** 1835 mei - juni, nos. B 955-B 2339.
De nummering springt van 1099 over op 2000. De nos. 2071 en 2077 ontbreken.
- 108** 1835 juli - sep., nos. B 2340-B 2917.
No. 2708 ontbreekt.
- 109** 1835 okt. - dec., nos. B 2918-B 3527.
No. 3120 in afschrift; de nos. 3310-3311, 3408, 3418, 3446 en 3466 ontbreken.
- 110** 1836 jan. - feb., nos. B 1-B 307.
De nos. 24, 67, 72, 115 en 264 ontbreken.
- 111** 1836 mrt. - apr., nos. B 308-B 757.
No. 671 ontbreekt.
- 112** 1836 mei - juni, nos. B 758-B 1197.
De nos. 898, 961 en 976 ontbreken.
- 113** 1836 juli - aug., nos. B 1198-B 1657.
- 114** 1836, nos. B 1658-B 2132 (sep-okt).
De nos. 1683-1684, 1764, 1767, 1900, 2049-2050 ontbreken.
- 115** 1836 nov. - dec., nos. B 2133-B 2555.
De nos. 2422, 2489, 2501, 2505, 2529 en 2532 ontbreken.
- 116** 1837 jan. - feb., nos. B 1-B 339.
- 117** 1837 mrt. - apr., nos. B 340-B 756.
De nos. 448, 494, 541 en 684 ontbreken.
- 118** 1837 mei - juni, nos. B 757-B 1197.
No. 957 ontbreekt.
- 119** 1837 juli - aug., nos. B 1198-B 1590.

- De nos. 1209, 1307 en 1308 ontbreken.
- 120** 1837 sep. - okt., nos. B 1591-B 2022.
No. 1760 ontbreekt; de nos. 1974-1978 dubbel.
- 121** 1837 nov. - dec., nos. B 2023-B 2415.
De nos. 2055, 2136, 2186 en 2300 ontbreken; de nos. 2322-2331 ook op de agenda. No. 2412 heeft aan de voorzijde het Exh 6 jan. 1838 no. 1416 (handelend over krijgsraadzaken).
- 122** 1838 jan. - feb., nos. B 1-B 333.
De nos. 42 en 282 ontbreken.
- 123** 1838 mrt. - apr., nos. B 334-B 805.
De nos. 335, 426, 462, 647, 673 en 769 ontbreken.
- 124** 1838 mei - juni, nos. B 806-B 1224.
De nos. 1010, 1049, 1122, 1145-1146, 1153-1155, 1160, 1168-1169, 1192, 1200-1201, 1206-1207 ontbreken.
- 125** 1838 juli - aug., nos. B 1225-B 1657.
De nos. 1299, 1322, 1335, 1371, 1470, 1552 en 1610 ontbreken.
- 126** 1838 sep. - okt., nos. B 1658-B 2034.
de nos. 1779, 1829, 1852, 1956, 1967, 1974, 2111 en 2196 ontbreken.
- 127** 1838 nov. - dec., nos. B 2035-B 2351.
De nos. 2282-2287 ontbreken, ook op de agenda.
- 128** 1839 jan. - feb., nos. B 1-B 606.
No. 1 met afschrift; de nos. 48, 239, 315, 405, 417, 467 en 549 ontbreken; de nos. 320-329 dubbel.
- 129** 1839 mrt. - apr., nos. B 607-B 1186.
No. 807 in afschrift; nos. 880-889 ontbreken, ook op de agenda; no. 1027 ontbreekt.
- 130** 1839 mei-juni 13, nos. B 1187-B 1799.
No. 1513 ontbreekt.
- 131-148** Ingekomen brieven van de Directeur-generaal van Oorlog.
1831-1839 18 pakken.
- 131** 1831, nos. C 8-C 466.
De volgende nos. ontbreken: 12, 156 (ook op de agenda), 269, 301, 364
- 132** 1832 jan. - apr., nos. C 1-C 336.
No. 271 ontbreekt.
- 133** 1832 mei - aug., nos. C 337-C 666.
No. 546 ontbreekt.
- 134** 1832 sep. - dec., nos. C. 667-C 957.
De nos. 723 en 913 ontbreken.
- 135** 1833 jan. - apr., nos. C 1-C 380.
De nos. 322 en 337 ontbreken.
- 136** 1833 mei - aug., nos. C 381-C 889.
No. 726 dubbel.
- 137** 1833 sep. - dec., nos. C 890-C 1263.
De nos. 1060 en 1151 ontbreken.
- 138** 1834 jan. - juni, nos. C 1-C 559.
- 139** 1834 juli - dec., nos. C 560-C 1069.
De nos. 715, 810, 971, 1034-1035 ontbreken. De nos. 880-889 ontbreken ook op de agenda.
- 140** 1835 jan. - juni, nos. C 1-C 475.
No. 30 ontbreekt.
- 141** 1835 juli - dec., nos. C 476-C 897.

-
- 142** De nos. 638, 830 en 849 ontbreken.
1836 jan. - juni, nos. C 1-C 400.
De nos. 53, 227 en 283 ontbreken. Bij no. 209 verwijst de agenda naar "Geheime stukken", ingekomen no. 4
- 143** 1836 juli - dec., nos. C 401-C 803.
No. 600 ontbreekt; dubbel de nos. 650 en 663.
- 144** 1837 jan. - juli, nos. C 1-C 384.
- 145** 1837 aug-dec., nos. C 385-C 654.
De nos. 460 en 542 ontbreken.
- 146** 1838 jan. - juni, nos. C 1-C 320.
De nos. 6, 71 en 306 ontbreken.
- 147** 1838 juli - dec., nos. C 321-C 620.
De nos. 347 en 468 ontbreken.
- 148** 1839, nos. C 1-C 312.
No. 159 is een afschrift; no. 266 is een door Nepveu gewaarmerkt afschrift.

IV. NIET GEAGENDEERDE MINUTEN.

- 149-150** Minuten van uitgaande brieven van de Opperbevelhebber, die buiten de agenda vallen.
1830 sep. 14 - 01 okt. 2 omslagen.
- 149** 1830 sep. 14 - 15, nos. 76, 78, 80-82, 84-87.
No. 76 heeft tevens tot opschrift: "Generale staf." Deze stukken zijn vervat in een omslag met gelijktijdig opschrift: "Onderscheidene stukken. Van de Lt. kolonel de Gumoëns." (Deze woorden zijn doorgehaald.) "Tijdstip vóór de aanval op Brussel, sep. 1830".
- 150** 1830 sep. 20 - 01 okt.
Deze minuten zijn aldus gemerkt:
Generale staf 118 Geheim.
Generale staf 119 Geheim. (Het dubbel no. niet geheim.)
Generale staf 120 Geheim. (Het dubbel no. geheim.)
Generale staf 121 Geheim. (Het dubbel no. geheim.)
Generale staf 128; aan de achterzijde: U 128 (in een kring).
Generale staf 129; aan de achterzijde: U 129 (in een kring).
Generale staf 130; aan de achterzijde: U 130 (in een kring).
Generale staf 131; aan de achterzijde: U 131 (in een kring).
Generale staf 132; aan de achterzijde: U 132 (in een kring).
Generale staf 133; aan de achterzijde: U 133 (in een kring).
Generale staf 136; aan de achterzijde: U 138 (in een kring).
Generale staf 164; aan de achterzijde: U 164
- 151-152** Minuten van rapporten van de Opperbevelhebber van het leger aan de Directeur-generaal van Oorlog.
1830 okt. 31 - 23 mrt. 1831 2 omslagen.
- 151** 1830 okt. 31 - 31 dec., nos. E 1-E 56
De rapporten van 25 en 26 dec. zijn beide gemerkt: E 51
- 152** 1831 jan. 01 - 23 mrt., nos. F 1-F 72
De rapporten van 22 en 23 mrt. zijn beide genummerd: F 72

V. DAGORDERS.

- 153** Register van dagorders.
1830-1831 1 deel
Getiteld: "1830 Order-boek van het Mobiele leger." Voor het mobiele leger van 1830 sep. 13-1831 mrt. 25, nos. 1-49; voor het leger te velde van 1831 mrt. 25-okt 6, nos. 1-27
- 154** Register van dagorders voor het leger te velde, nos. 1-99.
1831 okt. 11 - 10 sep. 1834 1 deel
- 155** Register van dagorders voor het leger te velde, nos. 100-165.
1834 sep. 26 -15 juni 1839 1 deel
Na no. 165 ligt los de minuut van no. 166; ook no. 167, van 1839 juli 13, ligt los.
De inhoudsopgave loopt niet verder dan tot no. 140
- 156** Dagorders voor het mobiele leger, nos. 1-48..
1830 sep. 13 - 25 mrt. 1831 1 omslag
Zij bestaan uit originelen en al dan niet getekende afschriften.
- 157** Dagorders voor het mobiele leger, nos. 7-48.
1830 okt. 24 - 25 mrt. 1831 1 omslag
Zij bestaan uit originelen en al dan niet getekende afschriften, soms gemerkt N, dan weer K en soms zonder letter op de achter-zijde. K. no. 48 is voorzien van het opschrift "Legger", andere zijn door de commandanten van de corpsen voor "gezien" getekend. Op het omslag het gelijktijdig opschrift: "Dag-Orders voor het mobiele Leger, 1830 & 1831 48 nummers"; hieraan ontbreken de nummers 1-6.
- 158** Dagorders voor het leger te velde, nos. 1-169.
1831 mrt. 25 - 12 juli 1839 1 omslag
Zij bestaan uit originelen en afschriften, al dan niet getekend. Het merendeel behoort tot de "Legger". Ter plaatse van no. 27 een Generale order, gemerkt: Generale staf no. 120 De nos. 22, 25, 28, 72 en 105 ontbreken. Verschillende stukken zijn door de Prins van Oranje voor "gezien" getekend, of rechtstreeks ondertekend.
De legerorders 13 en 14 van 1 aug. 1831 zijn in de Staatssecretarie geschreven (zie De Bas, Prins Frederik IV, I, 599); het vervolg van no. 14 is geminuteerd door de Prins van Oranje.
- 159** Dagorders voor het leger te velde.
1831-1837 1 omslag
Nos. 1-111 van 1831 mrt. 25-1835 aug. 6, No. 112 van 1836 apr. 5, No. 129 van 1836 sep. 17, No. 139 van 1837 juni 2, No. 142 van 1837 aug. 31, No. 146 van 1837 dec. 11, No. 148 van 1837 dec. 27, Zij bestaan uit originelen en afschriften. No. 59 ontbreekt.
- 160** "Tableau, aanwijzende aan wien de dagorders zijn toegezonden.
1831" en aantekeningen voor een dagorder.
1831 5 stukken

161

Inhoudsopgave van de ingekomen dagorders.
1830-1837

1 stuk.

Dit z.g. "register" loopt over de nos. 1-48 van 1830 sep. 13-1831 mrt. 25, 1-111 van 1831 mrt. 25-1835 aug. 6, nos. 122, 129, 139, 142, 146 en 148.

VI. NIET GEAGENDEERDE INGEKOMEN STUKKEN.

- 162** Ingekomen stukken aangaande het verlenen van onderscheidingen.
1831 1 pak
Ingedeeld naar de afzenders: de bevelhebbers van de 1ste, 2de en 3de divisie infanterie, van de reserve-divisie, van de divisie artillerie en genie, cavalerie en marechaussee, de chef van de generale staf. -Sommige stukken zijn gericht aan de Prins Admiraal en kolonel-generaal of de chef van de generale staf.
- 163-171** Ingekomen brieven.
1831 29 juli - 1839 13 juli 9 omslagen
- 163** 1831 juli 29 - 30 dec.
164 1832 jan. 05 - 14 dec.
165 1833 apr. 19 - 16 okt.
166 1834 jan. 30 - 31 dec.
167 1835 jan. 03 - 01 dec.
168 1836 jan. 03 - 01 dec.
169 1837 jan. 17 - 25 dec.
170 1838 jan. 02 - 06 dec.
171 1839 jan. 04 - 13 juli
Eén stuk draagt het Exh. 1839 juli 7, no. 74
- 172** Niet gedateerde ingekomen stukken.
z.j. 4 stukken
- 173** Duplicaten van niet geadresseerde vijfdaagse rapporten en van brieven, gericht aan de Directeur-generaal van Oorlog, van de opperbevelhebber van de vesting Breda, eerst luitenant-generaal baron Bagelaar.
1831 sep. 10 - juni 26 1839 1 omslag
- 174** Rapporten over Belgische deserteurs.
1835 jan. 07 - 05 jan. 1839 1 omslag
Sommige stukken zijn gericht aan de kapitein I.I. Dumoulin bij de generale staf van het leger te velde, andere aan de kolonel (Nepveu), waarnemend chef van de generale staf van het leger te velde. De omslag is getiteld: "Stukken van de Belgische deserteurs."
- 175** Rapporten van de voorposten.
1831 1 pak
Deze stukken zijn gemerkt G, terwijl de cijfers (3, 11, 14, 19) zijn doorgehaald. De portefeuille draagt tot opschrift: La. G. Rapporten van de Voorposten en Cantonnementen." Blijkbaar zijn maar enkele stukken van het pak overgebleven.
- 176** Portefeuille "Onafgedaan".
1834-1836 1 pak

Dit pak bestaat uit:

"Stukken van politie. 1834-1835 1 omslag

"Minuten". Ongedateerd en van 1834 apr. 10 - 1836 feb. 10 1 omslag

Drie binnenlandse reispassen. 1 omslag

Ingekomen brieven. 1835-1836 1 omslag

- 177** Portefeuille "La. L. Verschillende stukken."
1830-1836 1 pak
De inhoud bestaat uit:
Een pakje brieven, aan verscheidene personen gericht, waarin o.a. een
getuigenis van aanhankelijkheid aan het Voorlopig bewind van België van
notabelen uit het arrondissement Hasselt.
Een omslag "Verschillende stukken 1831 La. L."
Brieven en afschriften van brieven uit 1832 over de metalen kruizen, gericht aan
de chef van de staf.
Mars-tableau (legger), uitrukkingsstaat van de troepen, sterktestaat van de
reserve-divisie van juli 1833
Een omslag "Nadere opgaven van de vacatures bij het leger" (in 1836
ingekomen).
Verschillende lijsten, sommigen gemerkt L of H of met een cijfer, de meesten zijn
zonder aanduiding, sommige stukken zijn niet gedateerd.
- 178** Verdwaalde bijlagen.
z.j. 1 omslag
- 179** Emplacements- e.a. lijsten van het mobiele leger.
1830 vanaf sep. 09 1 omslag
Sommige stukken zijn aan de voorzijde gemerkt X of Legger. Eén stuk is aan de
achterzijde gemerkt H 1
- 180** Sterkte- e.a. lijsten van het mobiele leger, nos A 1-A 39.
1830 sep. 09 - 31 dec. 1 omslag
De nos. 5, 6, 8, 11, 14, 15, 18 en 21 ontbreken. Sommige stukken zijn bijlagen
van de O-serie. Zie no. 73 van dezen inventaris.
- 181** Emplacements- e.a. lijsten van het leger te velde.
1831-1832 1 pak
Hierbij zijn gevoegd de staten, voorkomend op lijst 48a van Van Thielen;
sommige hebben tot opschrift "legger".
- 182** Emplacements- e.a. lijsten van het leger te velde.
1833-1839 1 pak
Als bij no. 181.

VII. VOORPOSTEN.

- 183** Agenda, getiteld "Register van verleende permissiën, om aan de Voorposten van het Leger te worden doorgelaten, zoowel in als uit." 1833 apr. 11 - 27 nov. 1 deel
- 184A** Agenda, getiteld "Register van de uitgegevene permissiën om aan de voorposten doorgelaten te worden, begonnen de 10 sep. 1834, geëindigd de 10 sep. 1834" 1834 1 deel
- 184B** Klapper, getiteld "Alphabet van de uitgegevene permissiën om aan de voorposten doorgelaten te worden". 1833 okt. 20 - 10 sep. 1834 1 deel
- 185** Agenda, getiteld "Register van de uitgegevene permissiën om aan de voorposten doorgelaten te worden". 1834 sep. 10 - 30 apr. 1835 1 deel en 1 katern.
- 186** Klapper, getiteld "Alphabetisch Register van de uitgegevene permissiën om aan de voorposten doorgelaten te worden". 1834 sep. 10 - 30 apr. 1835 1 deel
- 187** Agenda, getiteld "Register van de uitgegevene permissiën om aan de voorposten door te laten". 1835 mei 01 - 23 sep. 1835 1 deel
- 188** Agenda, getiteld "Register van de uitgegevene permissiën om aan de voorposten doorgelaten te worden". 1835 sep. 23 - 31 mei 1836 1 deel
- 189** Klapper, getiteld "Alphabetisch Register van de aanvragen om aan de voorposten doorgelaten te worden". 1835 mei 01 - 31 mei 1836 1 deel
- 190** Agenda, getiteld "Voorposten. Verleende permissiën". 1836 juni 01 - 31 dec. 1836 1 deel
- 191** Klapper, getiteld "Voorposten. Alphabetisch Register". 1836 juni 01 - 31 dec. 1836 1 deel
- 192** Agenda, getiteld "Register van afgegeven permissiën voor de Voorposten". 1837 1 deel
- 193** Klapper, getiteld "Alphabetisch Register van de Voorposten". 1837 1 deel

-
- 194** Agenda van aanvragen om de voorposten te mogen passeren.
1838 jan. 01 - 31 dec. 1 deel
Hierin losse aantekeningen.
- 195** Klapper op de agenda van de aanvragen om de voorposten te
mogen passeren.
1838 1 deel
- 196** Agenda van aanvragen om de voorposten te mogen passeren.
1839 jan. 01 - 15 juni 1 deel
Hierin losse aantekeningen.
- 197** Klapper op de agenda van de aanvragen om de voorposten te
mogen passeren.
1839 1 deel
Ten onrechte is dit deel in potlood "1840" gedateerd.

VIII. VERLOVEN.

- 198** Agenda van de verloven, toegestaan aan militairen.
1831 sep. 29 - 24 feb. 1832 1 deel
- 199** Agenda van de verloven, toegestaan aan militairen.
1832 feb. 01 - 01 juni 1 deel
- 200** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van verlof van 1832 juni 01
- 20 aug. voor de manschappen en tot 31 aug. voor de officieren."
1832 1 deel
- 201** Agenda, getiteld "Register van de ingekomen en toegestane
verloven."
1832 juni 01 - 30 aug. 1 deel
- 202** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van onder-officieren en
manschappen, aan wie verlof is verleend."
1832 aug. 21 - 31 1 deel
- 203** Agenda, getiteld "Register van de toegestane verloven aan
manschappen van de 3e en reservedivisie infanterie en artillerie."
1832 sep. - 14 jan. 1833 1 deel
- 204** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van de manschappen
behorende tot de 1e en 2e divisie, cavalerie, oningedeeld en
vestingen", aan wie verlof is verleend.
1832 sep. 01 - 31 dec. 1 deel
- 205** Agenda, getiteld "Register van de toegestane verloven aan
officieren, behorende tot het leger te velde, vestingen enz."
1832 sep. 01 - 17 jan. 1833 1 deel
- 206** Agenda, getiteld "Register van de toegestane verloven aan
manschappen van de 1e en 2e divisie infanterie, kavalerie,
oningedeeld en in vestingen."
1832 sep. 03 - 17 jan. 1833 1 deel
- 207** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van officieren van het leger
te velde, aan wie verlof is verleend."
1832 sep. - dec. 1 deel
- 208** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van de manschappen van
de 3e en reservedivisie en artillerie", aan wie verlof is verleend.
1832 sep. 01 - 31 dec. 1 deel

-
- 209** Agenda, getiteld "Register van manschappen van de 1e en 2e divisie infanterie, kavalerie, oningedeelden en in vestingen, aan wie verlof is verleend."
1833 1 deel
- 210** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van de manschappen van de 1e en 2e divisie, kavalerie, oningedeelden en vestingen", aan wie verlof is verleend.
1833 1 deel
- 211** Agenda, getiteld "Register van de toegestane verloven van officieren, behorende tot het leger te velde, als vestingen enz."
1833 jan. 01 - 31 dec. 1 deel en 1 katern
- 212** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van officieren, aan wie verloven zijn toegestaan, behorende tot het leger te velde, vestingen enz."
1833 jan. 01 - 31 dec. 1 deel
- 213** Agenda, getiteld "Register van verloven van manschappen van de 3e en Reserve divisie en Artillerie."
1833 jan. 01 - 31 dec. 1 deel en 1 katern
- 214** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van de manschappen van de 3de en reserve divisie en artillerie", aan wie verlof is verleend.
1833 1 deel
- 215** Agenda, getiteld "Register van de verloven van officieren van het leger te velde."
1834 1 deel
- 216** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van de verloven van de officieren."
1834 1 deel
- 217** Klapper, getiteld "Alphabetisch Register van de 1e en 2e divisie, Kavalerie, Genie, Oningedeelde en aantekening van de Rekwesten, behorende tot het Leger te velde."
1834-1836, 1837 1 deel
Waarschijnlijk betreffende verloven.
- 218** Klapper, getiteld "Alphabetisch Register 3e divisie & Artillerie."
1834-1836, 1837 1 deel
Waarschijnlijk betreffende verloven.
- 219** Agenda, getiteld "Register van verloven van onderofficieren en manschappen van het leger te velde."
1834 - dec. 1837 1 deel

-
- 220** Agenda, getiteld "I Register van de verloven van de officieren van het leger te velde"
1835 jan. - aug. 1837 1 deel
Daaraan gaat vooraf het afschrift van een brief van de militairen intendant, belast met de directie over de administratieve dienst bij het leger te velde. 1836 feb. 29.
- 221** Klapper, getiteld "Alphabetisch Register Officieren. 1835 tot ..." (1838), aan wie verlof is verleend.
1835-1835 1 deel
- 222** Agenda, getiteld "Register", van verzoeken om verlof ten behoeve van personen, niet behorende tot het leger te velde.
1837 juli - juli 1839 1 deel
- 223** Tweede agenda, getiteld "Register van verloven van de officieren van het leger te velde."
1837 sep. - juli 1839 1 deel
Zie no. 220.
- 224** Klapper, getiteld "Alphabetisch register van de onderofficieren en manschappen van het leger te velde, aan wie verloven zijn verleend."
1838 1 deel
- 225** Klapper op onderofficieren en manschappen van het leger te velde, aan wie verloven zijn verleend.
1839 1 deel

IX. DIVERSE DELEN.

- 226** Een register, inhoudende aan de ene zijde: "Nominative register van de vermisten en gedeserteerden van het Leger te velde", 1830 dec. 2-1834 dec. 18; aan de andere zijde: "Lijst van de Krijgsgevangene Muiltelingen, welke bij het Hoofdkwartier zijn aangebragt", 1830 nov. 21- 1833 aug. 24
1830-1834 1 deel
Aan de buitenzijden getiteld: "Register van de Vermisten en Deserteurs."
"Register van de aangebragte Krijgsgevangenen en anderen."
- 227** Agenda van adressen en verzoekschriften, gericht aan de Opperbevelhebber.
c. 1831 dec. 17 - c. 10 feb. 1832 1 deel
- 228** Agenda, getiteld "Register van de verleende permissiën aan inwoners van Baarle-Nassau om, op aanvraag van de burgemeester zich door de voorposten te Alphen en te Chaam te mogen begeven naar de noordelijke provinciën van het Rijk, ook van de personen, welke naar en van BaarleNassau gaan of terug komen."
1833 juni 16 - 19 mei 1837 1 deel
Hierin een losse staat van de vervallen vergunningen ter doorlating bij de voorposten te Nispen, 1836 en een nota.
- 229** Alfabetische agenda, getiteld "Register van personen, wier binnenlandsche paspoorten met het visa van de Generale Staf zijn voorzien, om naar Baarle-Nassau of van daar binnenlands te reizen."
1837-1839 1 deel
- 230** Alfabetische agenda, getiteld "Register van personen, aan wien door de Koning is vergund om zich metterwoon uit België hier te lande, of van hier derwaarts te begeven."
1837-1839 1 deel
- 231** Agenda, getiteld "Register van slecht gesignaleerde personen."
1837-1839 1 deel

X. GEHEIME DIENST LA E.

- 232-236** Agenda's van de uitgegane brieven. Geheime dienst, La. E.
1831-1839 6 delen
- 232** 1831 nos. E 1-E 27
- 233** 1832 nos. E 1-E 56
- 234** 1833 nos. E 1-E 78
- 235** 1832 nos. E 1-E 56, 1833 nos. E 1-E 78, 1834 jan. 12 - 02 mrt., nos. E 1-E 2
- 236** 1834 nos. E 1-E 10, 1835 nos. E 1-E 9, 1836 nos. E 1-E 13, 1837 nos. E 1-E 25, 1838 nos. E 1-E 39, 1839 nos. E 1-E 43
- 237-241** Agenda's van de ingekomen brieven. Geheime dienst, La. E.
1831-1839 5 delen
- 237** 1831 nos. E 1-E 39
- 238** 1832 nos. E 1-E 9
- 239** 1833 nos. E 1-E 101
- 240** 1832 nos. E 1-E 9, 1833 nos. E 1-E 92 (deze nummering is later veranderd in E 1-E 101, 1834 nos. E 1-E 2
- 241** 1834 nos. E 1-E 19, 1835 nos. E 1-E 5, 1836 nos. E 1-E 15, 1837 nos. E 1-E 15, 1838 nos. E 1-E 13, 1839 nos. E 1-E 17
- 242-251** Minuten van uitgaande brieven. Geheime dienst. La. E.
1830-1839 10 omslagen.
- 242** 1830 "Geheime Correspondentie. Uitgegaan 1830 La. E.
Van de stukken, in dit omslag aanwezig, is geen agenda gevonden. De minuten zijn gedateerd: nos. 1 en 2 van 2 en 6 nov.; nos. 1-3 mobiele leger G.D. van 12, 11, 12 okt.; mobiele leger G.D. van 4 dec, ingeschreven in de gewone agenda no. 802; 2 nov. G.D.; 31 okt.
- 243** 1831 jan. 5-nov. 24, nos. E 1-E 27
E 20 is niet geschreven.
- 244** 1832 mrt. 03 - 28 dec., nos. E 1-E 56
- 245** 1833 jan. 06 - 04 dec., nos. E 1-E 78
E 2 ontbreekt; aan E 59 zijn vastgehecht minuten A 2398 en A 2399.
- 246** 1834 jan. 12 - 25 dec., nos. E 1-E 10
- 247** 1835 jan. 08 - 06 nov., nos. E 1-E 9
- 248** 1836 feb. 18 - 30 nov., nos. E 1-E 13
- 249** 1837 jan. 14 - 25 dec., nos. E 1-E 25
E 2 ontbreekt.
- 250** 1838 jan. 05 - 22 dec., nos. E 1-E 39
E 7 bestaat niet.
- 251** 1839 jan. 03 - 14 juni, nos. E 1-E 43
- 252** Minuut-beschikkingen ten aanzien van de veldtocht tegen België,

voor 14 en 16 sep. 1832; vertrouwelijke minuten van bij voorbaat opgestelde, niet volledig ingevulde (waarschijnlijk niet verzonden) brieven van (na de 14en) sep. 1832, aan de bevelhebbers van de 1e, 2e, 3e divisie infanterie, de divisies artillerie en cavalerie en de reserve-divisie aangaande de heropening van de vijandelijkheden tegen België.

1832

1 omslag

Op het omslag geschreven: "Geheim".

253-261 Ingekomen stukken. Geheime dienst. La. E.

1831-1839

9 omslagen.

253

1831, nos. E 1-E 39

E 9 was eerst B 95 (doorgehaald), E 38 was eerst B 2138 (doorgehaald).

254

1832, nos. E 1-E 9

255

1833, nos. E 1-E 101

E 14 was eerst C 322 (doorgehaald). E 19 was eerst B 923 (doorgehaald). E 46 was eerst B 1373 (doorgehaald). E 76 is B 2681, die daar ontbreekt. E 97 is een brief (1833 nov. 27) van de luitenant-generaal, commanderende de 2de divisie infanterie, de Hertog van Saxen-Weimar, waarbij hij de getekende, geratificeerde en gezegelde Conventie van Zonhoven van 1833 nov. 18 toezendt aan de Opperbevelhebber. Deze conventie werd onzerzijds gesloten door de commissarissen van de Hertog van Saxen-Weimar-Eisenach en van luitenant-generaal Dibbets, opperbevelhebber van Maastricht, in wiens archief zich een tweede exemplaar van de conventie bevindt. De tekst van deze conventie - door Gosses-Japikse: Handboek tot de Staatkundige Geschiedenis van Nederland, blz. 791, genoemd "het eerste directe verdrag tussen België en Nederland" - is opgenomen in Martens: Nouveau Recueil, tome XIII, p. 134.

256

1834, nos. E. 1-E 19

E 11 ontbreekt: nos. 16-19 zijn gemerkt C in plaats van E.

257

1835, E 1-E 5

258

1836, E 1-E 15

E 1 is tevens B 383, E 2 is tevens B 389, E 5 ontbreekt. De nos. 9 en 13 zijn gemerkt C in plaats van E.

259

1837, nos. E 1-E 15

No. 4 is gemerkt C in plaats van E. Tussen E 12 en E 13 bevindt zich een tweede E 11, in overeenstemming met de agenda.

260

1838, nos. E 1-E 12

261

1839, nos. E 1-E 17

De nos. E 2 en E 6 ontbreken; er liggen ter plaatse aanwijzingen: "Uit de portefeuille 1839 no. X1". "Uit de portefeuille 1839 no. XI1". De bedoeling daarvan is onduidelijk. De nos. 4, 8, 9 en 10 zijn gemerkt C in plaats van E.

XI. KRIJGSRAAD.

- 262** "Opgave van de Leden van eenen permanenten krijgsraad. 1830
Lit. B."
1830 3 stukken
- 263** Proces-verbaal van de luitenant-generaal Van Geen,
opperbevelhebber van het mobiele leger, aangaande de
beëindiging van jan. Franco van Mansvelt als lid bij de permanente
krijgsraad bij het leger te velde.
1831 mrt. 15 1 stuk
- 264** Lijst van de manschappen, welke voor de krijgsraad gebracht zijn
en van de vonnissen, uitgesproken voor de permanente krijgsraad
te velde.
z.j. 1 stuk
- 265-266** Agenda's van de brieven, ingekomen bij de Opperbevelhebber met
betrekking tot krijgsraadzaken. La. D.
1831-1833 2 delen.
265 1831, nos. D 1-D 76
266 1832, nos. D 1-D 5, 1833, nos. D 1-D 8
- 267-268** Agenda's van de brieven, ingekomen bij de Opperbevelhebber met
betrekking tot krijgsraadzaken. La. D.
1831-1834 2 delen.
267 1831, nos. D 1-D 48
268 1832, nos. D 1-D 16, 1833, nos. D 1-D 36, 1834, nos. D
37-D 39
- 269-273** Minuten brieven van de Opperbevelhebber over krijgsraadzaken.
1831 jan. 01 - dec. 1835 5 omslagen.
269 1831 jan. 01 - 13 dec., nos. D 1-D 76
D 26 en D 27 ontbreken: naast D 35 komt voor F 35; D 42 dubbel;
de nos. 58-59, 64, 66-67 zijn geletterd C in plaats van D. D 22
heeft in de B-serie het no. 185, D 70 heeft in de B-serie het no.
1048, D 71 heeft in de B-serie het no. 1058 Op het omslag:
"Krijgsraad Uitgegane Stukken. Litr. D. 1831 Van no. 51-....."
270 1832 jan. 15-okt. 17, nos. D 1-D 4
271 1833 jan. 14-aug. 30, nos. D 1-D 8
272 1834 mei 22-okt 25, nos. 256-547
Op het omslag: "Minuten. Adviezen op Rekesten van gratie. 1834".
Veel nummers ontbreken.
273 1835 jan. 7-dec.
Nos. 13-255, waarvan veel nummers ontbreken. Hierbij 6 niet
genummerde van apr. 1835
- 274-284** Ingekomen brieven met betrekking tot krijgsraadzaken.
1831-1838 11 omslagen.
274 1831, D 1-D 48

- D 1 ontbreekt, D 22 zit vast aan D 24 Op het omslag: "Krijgsraad. Ingekomen Stukken. Litr. D. 1831"
- 275** 1832-1834, D 1-D 39
Op het omslag: "Ingekomen Stukken. Krijgsraad. 1832-1833"
- 276** 1831-1838
Op het omslag: "Krijgsraad te Velde."
- 277** 1831-1838
Op het omslag: "Auditeur-militair te velde."
- 278** 1831-1834
Op het omslag: "1e divisie infanterie."
- 279** 1831-1834
Op het omslag: "2e divisie infanterie."
- 280** 1831-1833
Op het omslag: "3e divisie infanterie."
- 281** 1831-1834
Op het omslag: "Kavalerie."
- 282** 1831-1834
Op het omslag: "Artillerie."
- 283** 1831-1834
Op het omslag: "Reserve divisie."
- 284** 1831-1834
Op het omslag: "Diversen." Nos. 274-284 in portefeuille:
"Justitueele stukken, die niet op het register zijn gebracht."
- 285** Lijst van enige van de in 1831 ingekomen stukken van de commandanten van de 1e, 2e en 3e divisies infanterie en van de divisies cavalerie en artillerie, met betrekking tot krijgsraadzaken.
1831 1 stuk
- 286-295** Ingekomen brieven met betrekking tot krijgsraadzaken.
1831-1839 1 omslag en 9 pakken
- 286** 1831 mei 3-1838 juni 10 omslag
Achteraan enkele niet gedateerde brieven.
- 287** 1831 aug. 1-1834 feb. 26
In potlood genummerd tussen 3 en 632; veel nummers ontbreken.
Opschrift van de portefeuille: "1831 Ingekomen Stukken Veldmaarschalk no. 2" (of 4).
- 288** 1831-1833
Exh. 10 dec. 1831 no. 110, Exh. 15 dec. 1833 no. 1602, waarvan veel nummers ontbreken.
- 289** 1834
Exh. 19 mrt. 1834 no. 82, Exh. 4 nov. 1834 no. 564, waarvan veel nummers ontbreken. Het opschrift van de portefeuille is door Elout geschreven: "Commies van Staat Elout. Ingekomen stukken 1834"
Verder de aantekening: red. Exh. 18 juni 1834 no. 9"
- 290** 1834-1835
Exh. 8 nov. 1834 no. 5, Exh. 10 mei 1835 no. 528, waarvan veel nummers ontbreken.
- 291** 1834-1835
Exh. 22 dec. 1834 no. 1, Exh. 23 dec. 1835 no. 258 De nos. 7, 17, 18, 48, 58, 71, 98, 106, 115, 119, 121, 127, 147, 173, 188-189 en 193 ontbreken; op de plaats van het ontbrekende no. 227 een uittreksel. Opschrift van de portefeuille: "Ingekomen stukken 22 dec. 1834, 31 dec. 1835"

292**1835-1836**

Exh. 20 nov. 1835 no. 7, Exh. 31 dec. 1836 no. 781, waarvan veel nummers ontbreken. Exh. 1835 dec. 4 no. 45 is B 3311, Exh. 1836 feb. 2 no. 32 is C 53. Op Exh. 1836 mrt. 22 in potlood: "Militaire Justitie", nos. 1 en 3. Exh. 1836 nov. 2 no. 633 is B 1900. Exh. 1836 dec. 13 no. 375 moet waarschijnlijk zijn: no. 735. Opschrift van de portefeuille: "Stukken betreffende de Krijgsraad. 1836 Commies van Staat Elout."

293**1837**

Exh. 1837 jan. 5 no. 786- Exh. 1837 dec. 28 no. 1385, waarvan veel nummers ontbreken. Exh. 1837 jan. 6 no. 797 is B 2489. Exh. 1837 jan. 6 no. 800 is B 2505. Exh. 1837 apr. 12 no. 989 is B 541.

294**1838**

Exh. 1838 jan. 6 no. 1394- Exh. 1838 dec. 29 no. 2074, waarvan veel nummers ontbreken. Exh. 1838 nov. 13 no. 2001 is B 1974. Exh. 1838 mrt. 23 no. 1583 is B 462.

295**1839**

Exh. 1839 jan. 2 no. 1-Exh. 1839 juli 19 no. 222, waarvan veel nummers ontbreken.

XII. AANHANGSEL I: ARCHIEF VAN DE CHEF VAN DE GENERALE STAF VAN HET LEGER, 1830-1839.

- 296** Minuten van brieven aan de Prins-Admiraal en kolonel-generaal, nos. P 1-P 15.
1830 okt. 29 - 14 jan. 1831 1 omslag
P 1 is tevens gemerkt: "rapport."
- 297-305** Minuten van brieven aan de Prins-Veldmaarschalk-Opperbevelhebber en de Prins-Admiraal en kolonel-generaal.
1831-1839 9 omslagen
- 297** 1831 apr. 13 - 14 dec., nos 1-48
- 298** 1832 jan. 01 - 04 dec., nos. 1-49
No. 4 ontbreekt; op de plaats van no. 20 ligt een "nota voor het dagelijks rapport".
- 299** 1833 jan. 01 - 31 dec., nos. 1-53
De nos. 3, 17, 24, 44, 50 en 52 ontbreken; op no. 51 staat aan de achterzijde E 87 Op het omslag: "Brieven aan Zijne Koninklijke Hoogheden 1833"
- 300** 1834 jan. 01 - 08 dec., nos. 1-41.
De nos. 22 en 87 ontbreken.
- 301** 1835 jan. 01 - 28 dec., nos. 1-33
- 302** 1836 jan. 01 - 16 dec., nos. 1-39
De nos. 4 en 21 ontbreken.
- 303** 1837 jan. 01 - 27 dec., nos. 1-37
De nos. 23 en 36 ontbreken.
- 304** 1838 feb. 01 - 07 dec., nos. 4 - 23
De nos. 5 en 18 ontbreken.
- 305** 1839 jan. 01 - 06 juli, nos. 1-22
Op het omslag: "Korrespondentie met H.K. Hoogheden."
- 306-314** Minuten van rapporten aan de Prins-Veldmaarschalk-Opperbevelhebber en de Prins-Admiraal en kolonel-generaal.
1831 mrt. 25 - 09 juli 1839 9 omslagen
- 306** 1831 mrt. 25 - 31 dec., nos. 1-53
No. 1-39 zijn nota's voor het dagelijks rapport; de nos. 44-53 (waarvan 47 dubbel) zijn gemerkt: "rapport."
- 307** 1832 jan. 01 - 12 juni, nos. 1-56
No. 34 ontbreekt. De nos. 6-12, 14 en 27 zijn niet gemerkt "rapport." Op het omslag: "Rapport aan Z.K. Hoogheid 1832"
- 308** 1833 jan. 16 - 31 dec., nos. 1-90
Sommige nummers gericht aan "Oorlog".
- 309** 1834 jan. 01 - 31 dec., nos. 1-161
- 310** 1835 jan. 01 - 31 dec., nos. 1-173
- 311** 1836 jan. 01 - 30 dec., nos. 1-275
- 312** 1837 jan. 01 - 31 dec., nos. R 1-R 243
R 116 en R 230 ontbreken.
- 313** 1838 jan. 01 - dec., nos. R 1-R 119
- 314** 1839 jan. 01 - 09 juli, nos. R 1-R 119
De nos. R 43, 84, 93, 96 en 117 ontbreken.

-
- 315** Verschillende minuten van brieven van en namens de chef van de generale staf, (c. 1831)-1837 mrt. 9, benevens een minuut van een brief van de "generaal-majoor Hertog van Saxe-Weimar", 1830 dec. 31 1 omslag
Deze stukken passen niet in de series minuten.
- 316** Brieven, ingekomen bij de chef van de generale staf van het leger te velde. 1831 apr. 20 - 12 apr. 1839 1 omslag.
De geadresseerden zijn: luitenant-generaal Baron de Constant Rebecque, majoor Nolthenius de Man (waarnemend chef) en kolonel Nepveu.
- 317** Brieven, ingekomen bij de chef van de generale staf. 1837 1 omslag
De brieven van jan. 5 - aug. 3 zijn aan de achterzijde gemerkt U 1-U 7 Ze zijn afkomstig van een ordonnansofficier baron Tindal en de luitenant-kolonel baron Van Tuyl, adjudant van den Prins van Oranje. De brieven van sep. 04-07 zijn aan de achterzijde gemerkt: R 8-R 9; zij zijn afkomstig van baron Van Tuyl voornoemd.

XIII. AANHANGSEL II: ARCHIEF VAN DE COMMANDANT VAN HET HOOFD KWARTIER VAN HET LEGER, MAJOOR, DAARNA LUITENANT-KOLONEL HOYEL, 1829-1839.

- 318** Agenda van brieven van de commandant van het hoofdkwartier: uitgaande brieven nos. 1-538, 1830 sep. 05 - 30 dec. 1832, uitgaande brieven nos. 1-449, 1833 jan. 01 - 26 juni 1838; ingekomen brieven nos. 1-771, 1830 sep. - nov. 1838, gevolgd door nos. 472-515, 1838 dec. - juli 1839.
1830-1839 1 deel
- 319** Register van afschriften van uitgaande brieven van of namens de commandant van het hoofdkwartier van het leger, nos. 1-451. 1833 jan. 01 - 13 juli 1839 1 deel
- 320** Register van afschriften van minuten, dagorders orders, voorschriften enz. van de commandant van het hoofdkwartier van het leger, nos. 1-488.
1830 okt. 31 - 14 juli 1839 1 deel
De nos. 45-54 zijn overgeslagen. Met losse inhoudsopgave van de nos. 1-478 - Aan de andere zijde van dit "Kommandement Boek voor het Hoofdkwartier" vindt men:
1 "Aantekening van de Parool en contresignes." 1831 nov. 1-1832 juni 19
2 "Straf-staat bij het Hoofdkwartier van de Legers". 1831-1835
- 321** Ingekomen brieven, nos. 5-771 en 472-515.
1830-1839 1 pak
Veel nos. ontbreken. No. 159 is gericht aan de Opperbevelhebber, met Exh. 2 dec. 1831 no. 78. Op no. 771 volgt bij vergissing no. 472.
- 322** Ingekomen brieven.
1831-1839 1 omslag
- 323** Omzendbrieven, garnizoensorder en kennisgeving, van de commandant van het hoofdkwartier uitgaande en na voor "gezien" getekend te zijn, weer bij hem ingekomen.
1831-1839 1 omslag
- 324** Gedrukte algemene orders voor het leger en aanschrijvingen van de Directeur-generaal van Oorlog, gedeeltelijk aan de commandant van het hoofdkwartier geadresseerd.
1832-1838 1 omslag
- 325** Sterkte en huisvestings- en andere staten van het hoofdkwartier te velde.
1834-1839 1 omslag
- 326** Modellen voor de administratie van de commandant van het hoofdkwartier.

z.j.

2 stukken

327

Dagboek betreffende de bewegingen van het Nederlandse leger.
1832

1 deel

Dit dagboek is waarschijnlijk bijgehouden in het hoofdkwartier van de Opperbevelhebber van 1832 mrt. 30-apr 4 - Met inliggende concepten en twee aantekeningen betreffende de toestand op 1 mei. Blijkens een aantekening, gesteld door het Krijgsgeschiedkundig archief, bestond het dagboek "eerst uit 2 boeken, doch in het ene was slechts een halve bladzijde geschreven. Deze is daaruit genomen en hierbij opgelegd".

328

Minuut van een brief no. 158 van de gepensioneerden majoor J.
Hoyel aan Z.K.H. de Commissaris-generaal van Oorlog te Brussel.
1829 mrt. 10

1 stuk

Geschreven naar aanleiding van de aanschrijving van het departement van 17 feb. no. 4, over een ontwerp tot vestingverdediging.

XIV. AANHANGSEL III, 1830-1832.

- 329** Brief, ingekomen bij de commanderende officier van het regiment Lanciers no. 10 te Vilvoorden.
1830 sep. 02 1 stuk
- 330** Brief, ingekomen bij luitenant-generaal Van Geen te Antwerpen.
1830 okt. 22 1 stuk
- 331** Brieven, ingekomen bij de Hertog van Saxen-Weimar.
1830 okt. 25 en 1831 aug. 30 2 stukken
- 332** Brief van de Opperbevelhebber van het leger, Willem Prins van Oranje, aan de burgemeester van Turnhout.
1831 aug. 6 1 stuk
Vermoedelijk niet verzonden.
- 333** Brief, ingekomen bij de "major commandant le corps de Partisans à Louvain".
1832 feb. 27 1 stuk
- 334** Brieven, ingekomen bij majoor Capiaumont, "commandant le corps de Partisans" te Bréc.
1832 feb. 28 - 29 4 stukken
- 335** Brief, ingekomen bij Bamptx, "Médecin de l'hôpital civil d'Hasselt.
1832 feb. 29 1 stuk
- 336** Brief, ingekomen bij Prins Frederik, Admiraal van de vloot en kolonel-generaal van de verschillende wapenen van de landmacht.
1832 nov. 06 1 stuk
- 337** Brieven over topografische onderwerpen, gericht aan verschillende personen.
1831 dec. 24 - 11 mrt. 1832 11 stukken
Deze stukken behoren vermoedelijk tot verschillende archiefjes, indien zij niet doorgezonden zijn aan de opperbevelhebber, waarvoor elke aanwijzing ontbreekt.
- 338** Zes vellen, op het Krijgsgeschiedkundig archief omschreven als "Trigonometrische punten van het kadaster, van de 1e luitenant Neirinckx van de Generale Staf te Tilburg".
z.j. 1 omslag
Het blijkt niet, tot welk archief dit behoort.
- 339** Register van uitgaande brieven van de intendant bij het hoofdkwartier te velde in het legerkamp bij Rijen.
1831 april 19 - juli 5 1 deel